

4. Εικαστικές Τέχνες και Μουσική στο Βυζάντιο

σχολικό βιβλίο σελ. 80-84

Ασκούμενη φοιτήτρια: Αρβανίτη Ιωάννα
Πειραματικό Γυμνάσιο Ρεθύμνου
Τάξη Β'
Ημερομηνία: Τρίτη 2 Μαΐου 2023

Ιουστινιανός, αρχιεπίσκοπος Μαξιμιλιανός και οι ακόλουθοί τους, 547 μ.Χ., ψηφιδωτό, Άγιος Βιτάλιος, Ραβέννα.

Λέξεις-κλειδιά του μαθήματος

A' ομάδα

Ζωγραφική

- Ψηφιδωτά
- Τοιχογραφίες
- Φορητές εικόνες

B' ομάδα

Μικρογραφία

Μικροτεχνία

Μικρογλυπτική

Ζωγραφική (Ψηφιδωτό)

Η σκηνή του Νιπήρα, ψηφιδωτό 11ου αιώνα, Μονή Οσίου Λουκά.

Ζωγραφική (Τοιχογραφία)

Ο Αρχάγγελος Γαβριήλ, τοιχογραφία του 12ου αιώνα, Ναός Παναγίας του Άρακα, Κύπρος.

Ζωγραφική (Τοιχογραφία)

Ο Χριστός και η Σαμαρείτιδα μπροστά στο πηγάδι, κατακόμβη της Via Latina.

Τρούλος με παράσταση Παντοκράτορα, προφητών, Θεοτόκου και αρχαγγέλων, τοιχογραφία, 13ος αιώνας, Παρεκκλήσιο Αγίου Νικολάου, Σπηλιά Πεντέλης, Αττική.

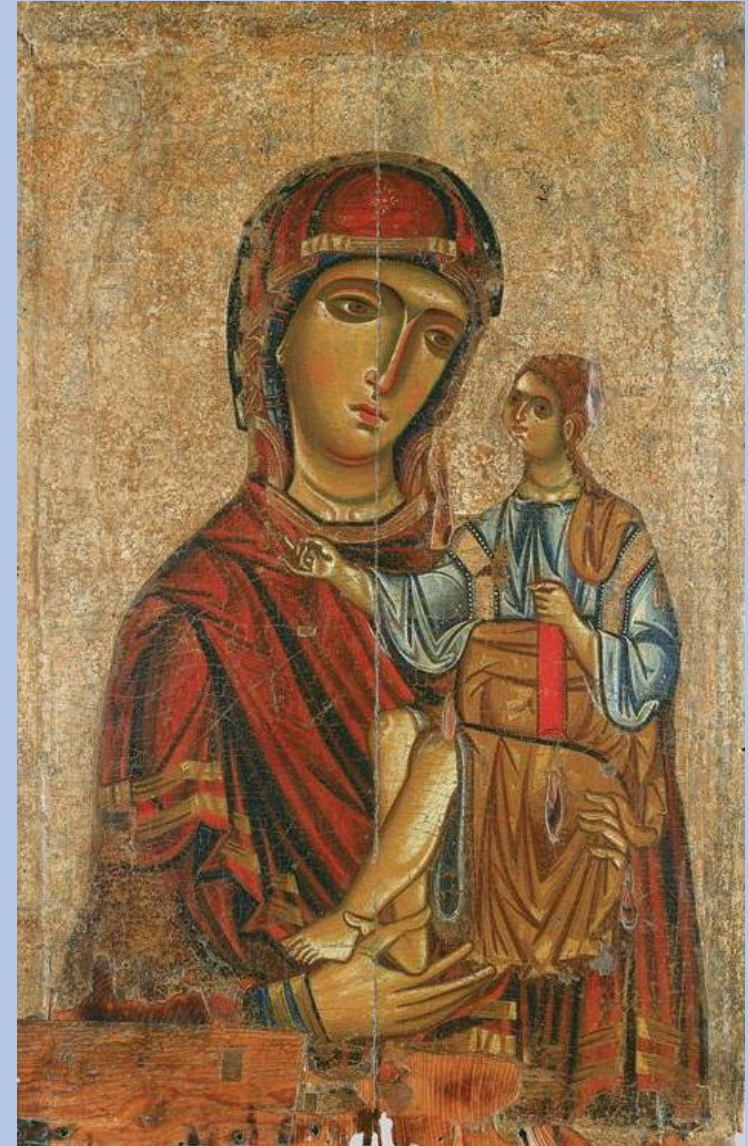
Μνημειακή ζωγραφική

Η μεγάλων διαστάσεων ζωγραφική σε ναούς και άλλα κτήρια (βλ. Παράρτημα)

Ζωγραφική (Φορητές εικόνες)

Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου, φορητή εικόνα, Αχρίδα 1295.

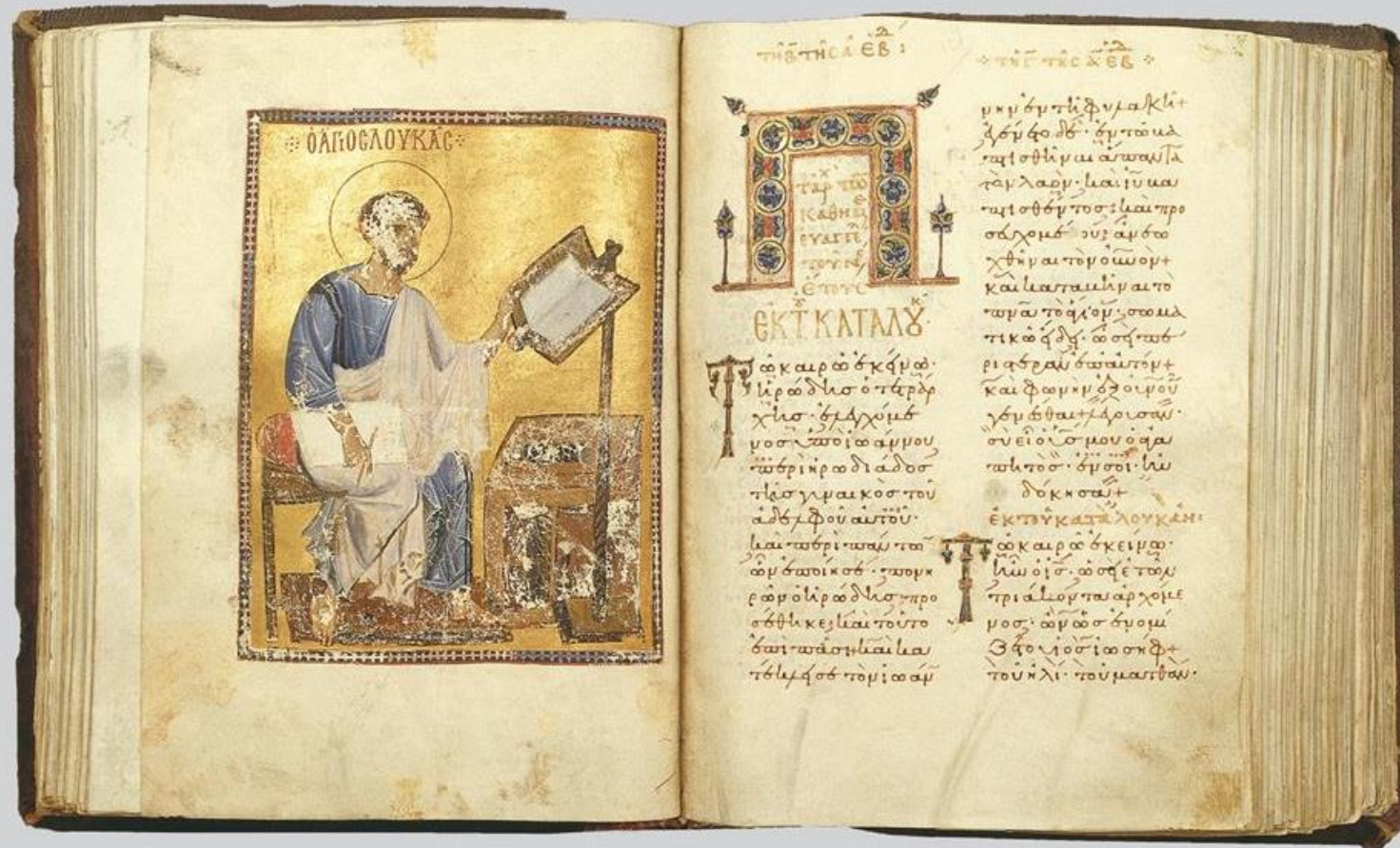
Παναγία βρεφοκρατούσα, φορητή εικόνα, 13ος αιώνας, Μονή Ζυγωτής/ Μονή Ιερουσαλήμ.

Μικρογραφία

Μικρογραφία

**Ζωγραφική μικρών διαστάσεων πάνω σε βιβλίο
(βλ. Παράρτημα)**

Μικρογραφία

Ο Άγιος Λουκάς, μικρογραφία από χειρόγραφο ευαγγελιστάριο του 11ου αιώνα, Ναός Αγίου Γρηγορίου Νύσσης, Τραπεζούντα, Πόντος.

Μικρογραφία

Ο Μυστικός Δείπνος, μικρογραφία από χειρόγραφο ευαγγελιστάριο του 11ου αιώνα, Μονή Αγίου Διονυσίου, Άγιο Όρος

Μικροτεχνία και Μικρογλυπτική

Μικροτεχνία

Κατηγορία έργων τέχνης που έχουν μικρές διαστάσεις (βλ. Παράρτημα)

Μικρογλυπτική

Η δημιουργία τρισδιάστατων μορφών μικρών διαστάσεων από διάφορα υλικά

Μικροτεχνία και Μικρογλυπτική

Υλικά: πολύτιμα μέταλλα, σμάλτο, ξύλο και ελεφαντόδοντο

Υψηλή τεχνική και καλλιτεχνική ποιότητα.
Προκαλούν εντύπωση για την ποικιλία τους

Μικροτεχνία

Περικάρπια από χρυσό και σμάλτο, 8-9ος αιώνας, Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης.

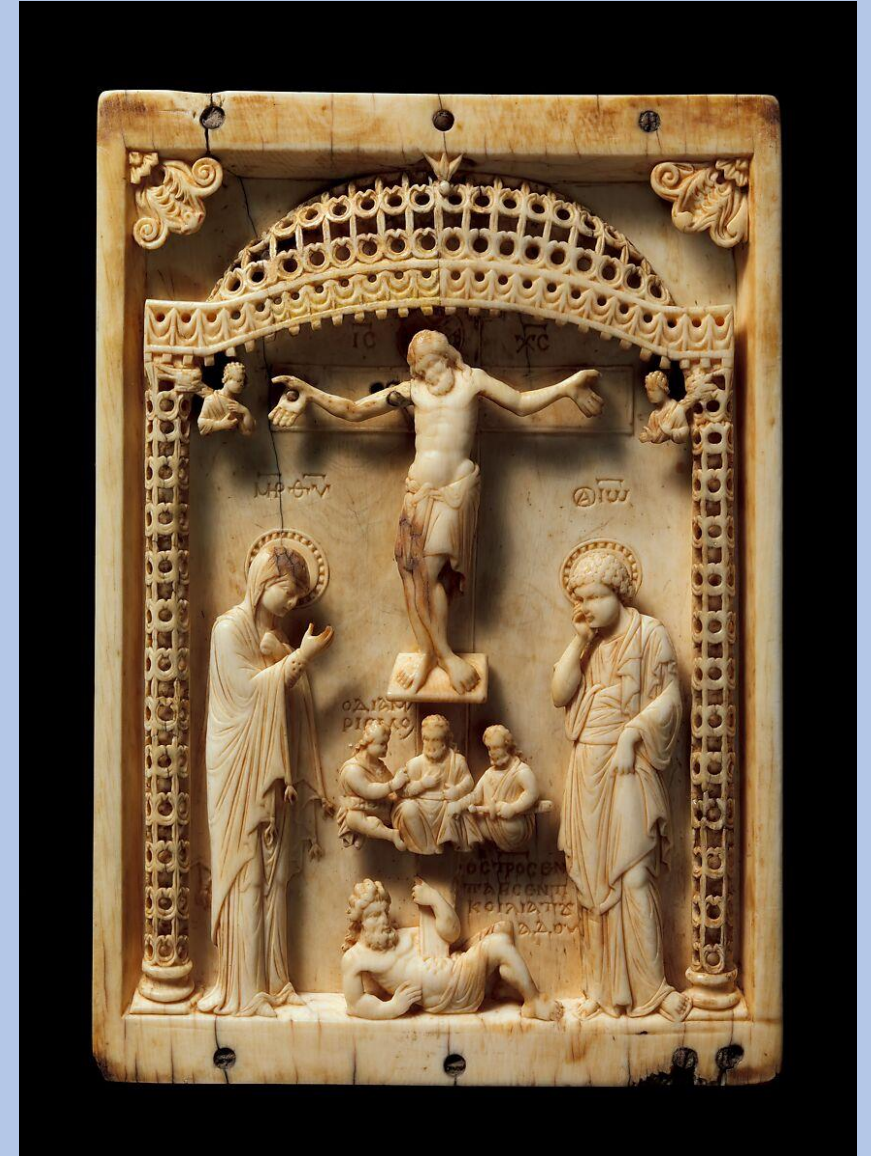

Αμφιπρόσωπο
εικονίδιο - εγκόλπιο
από χρυσό και
σμάλτο, 11ος -12ος
αιώνας,
Metropolitan
Museum of Art.

Μικρογλυπτική

Βαϊοφόρος, ελεφαντοστέινο πλακίδιο. Κεντρικό φύλλο τριπτύχου. 10ος αιώνας. Staatliche Museen, Βερολίνο.

Η Σταύρωση, ελεφαντοστέινο πλακίδιο. Κεντρικό φύλλο τριπτύχου. 10ος αιώνας. Metropolitan Museum of Art.

Βασικά χαρακτηριστικά βυζαντινής ζωγραφικής

- Κατάργηση της προοπτικής
- Απλότητα και δυσαναλογία στις μορφές
- Μετωπική θέση μορφών
- Ιεράρχηση ύψους των μορφών με βάση τη σημασία τους
- Οι μορφές μοιάζουν να είναι ανάλαφρες, να κρέμονται από ψηλά και όχι να πατούν στέρεα στο έδαφος.

Βασικά χαρακτηριστικά βυζαντινής ζωγραφικής

- Έμφαση στα μάτια= απόδοση ψυχικής έντασης, πνευματικότητας, αιωνιότητας της ψυχής.
- Η Βυζαντινή τέχνη δεν μιμείται την πραγματικότητα, αλλά αναφέρεται σε μία υπερβατική, "πνευματική πραγματικότητα", προβάλλοντας τη μετά θάνατο ζωή και την αιωνιότητα.
- Τέχνη εκκλησιαστική, προβάλλει τις αλήθειες της εκκλησίας, τα δόγματα, διδάσκει τους πιστούς, είναι το Ευαγγέλιο των αγραμμάτων, εκφράζει με στοιχεία υλικά το άυλο, αποτελεί τη μετάβαση από το θεατό στο αθέατο, από το χρονικό στο άχρονο.

Έντονη επιρροή της βυζαντινής ζωγραφικής στη σημερινή εκκλησιαστική τέχνη